

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 73/07-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Obvodného pozemkového úradu B., postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sp 40/05 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SžoKS 13/2006 o opravných prostriedkoch voči rozhodnutiu správneho orgánu č. 2005/00651-009 z 2. augusta 2005 a vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SžoKS 13/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. apríla 2007 doručená sťažnosť I. K. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Obvodného pozemkového úradu B. (ďalej len „obvodný pozemkový úrad“), postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sp 40/05 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SžoKS 13/2006 o opravných prostriedkoch voči rozhodnutiu správneho orgánu č. 2005/00651-009 z 2. augusta 2005 a vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SžoKS 13/2006.

Sťažovateľ namieta nepriznanie mu reštitučného nároku vlastníctva k pozemku podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „reštitučný zákon“). Príslušný správny orgán (obvodný pozemkový úrad) a neskôr v rámci preskúmania rozhodnutia tohto správneho orgánu krajský súd a v odvolacom konaní najvyšší súd dospeli k záveru, že sťažovateľ nespĺňa podmienky ustanovené reštitučným zákonom. Sťažovateľ sa s týmto záverom nestotožnil a v postupe týchto orgánov namieta chyby a nedostatky a aj hrubé nezákonnosti, ktoré majú za následok porušenie jeho základných práv upravených v čl. 48 ods. 2 a v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj v čl. 6 ods.1 Dohovoru.

Sťažovateľ namieta dĺžku konania v postupe označených orgánov argumentujúc aj tým, že všetko sa skončilo iba v procesnej rovine, čím sa pre neho nič nevyriešilo. Ďalej namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu z dôvodu, že nemohol využiť svoje základné právo byť osobne prítomný na poslednom súdnom pojednávaní v Bratislave, čím mu najvyšší súd zabránil viesť s odporcom priamy kontradiktorký súdny proces. V tejto súvislosti sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„Dňa 14. 12. 2006 som z b. pošty osobne prevzal do vlastných rúk písomné predvolanie Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 1 SžoKS 13/06, zo dňa 14. 12. 2006, ktorým vytýčil vo veci samej, ako odvolací súd, ústne pojednávanie na deň 19. 12. 2006 o 9,30 hod.. Prvé, čo vo mne vzbudilo pozornosť na tomto predvolaní bolo to, že najvyšší súd si už vlastne dopredu vyhradil akože právo odpojedať túto našu vec pred ním aj bez našej

osobnej prítomnosti, ako by to mala byť pre neho iba jeho okrajová záležitosť, čo sa mi zdalo byť z jeho strany dosť povážlivé a i podozrivé, ako by si nás tam neželal ani vidieť. A keďže sa mi to celkom nepozdávalo lebo v tom som videl z jeho strany doslova pohrdaním nášho ústavného práva podľa ods. 2), čl. 48 Ústavy SR, rozmýšľali sme spolu s manželkou o tom, ako tomu predísť. Keďže bol už vianočný čas a my sme na to peniaze nemali, s manželkou sme sa dohodli na tom, že bolo by dobre do tej Bratislavy ísť, ale keďže prekážkou bola iba naša insolventnosť, tak som sa rozhodol písomne osloviť Najvyšší súd SR, aby toto konanie odročil na vhodnejší čas. Hneď na druhý deň, t. j. 15. 12. 06 som vo večerných hodinách napísal ospravedlnenie z tohto pojednávania, v ktorom som uviedol, že sa na ňom z nedostatku finančných prostriedkov nemôžeme zúčastniť a z tohto závažného dôvodu som žiadal o odročenie pojednávania na iný vhodnejší termín. List som po pošte vyexpedoval hneď ráno v pondelok dňa 18. 12. 06, ako recomando a expres! Bol som následne preto veľmi neprijemne prekvapený, že Najvyšší súd SR nás aj tentokrát odignoroval a toto pojednávanie dňa 19. 12. 06 uskutočnil bez nás a pritom nám spôsobil ešte aj finančnú škodu, keď namiesto uspokojenia nášho nároku za zabratú časť pozemku sa nám nakoniec ušla povinnosť nahradiť ešte aj trovy konania, čo zo strany najvyššieho súdu už považujeme za vrchol cynizmu.“.

Ďalej sťažovateľ uviedol, že konečný rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 SžoKS 13/2006 z 19. decembra 2006 mu bol doručený 22. februára 2007, sťažnosť doručil ústavnému súdu 13. apríla 2007, čím dokumentoval podľa jeho názoru dodržanie dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1) Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa a) ods. 2), čl. 48 Ústavy SR a ods. 1), čl. 6 Dohovoru nepružným postupom Obvodného úradu v B. v správnom konaní o reštitučnom nároku sťažovateľa na základe jeho písomnej žiadosti, zo dňa 31. 12. 2004 a liknavým postupom Krajského súdu v Prešove i Najvyššieho súdu v Bratislave v súdnom

konaní o opravných prostriedkoch voči rozhodnutiu správneho orgánu čís. 2005/00651-009, zo dňa 2. 8. 2005, u kauzy vedenej na prvostupňovom prešovskom súde sp. zn. 3 Sp 40/05 porušené boli;

b) ods. 1), čl. 46 Ústavy SR a ods. 1), čl. 6 Dohovoru postupom Najvyššieho súdu SR v odvolacom konaní prejednaním veci bez osobnej účasti sťažovateľa a spol. porušené boli.

2) Zrušuje konečný rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 SžoKS 13/06 zo dňa 19. 12. 06 a

3) Prikazuje Najvyššiemu súdu SR, aby vo veci nanovo konal a o nej aj zákonne a spravodlivo i v intencii Ústavy SR a Dohovoru rozhodol pri plnom rešpektovaní základných a ľudských práv.

4) Priznáva I. K. K. spravodlivé finančné zadosťučinenie v úhrnej výške 150 tis. Sk (slovom stopäťdesiatisícakorúnslovenských), ktoré sú mu povinné označené právne subjekty, ako porušovatelia základných a ľudských práv, uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia takto:

- Obvodný pozemkový úrad B. 25 tis. Sk;*
- Krajský súd v Prešove 25 tis. Sk a*
- Najvyšší súd v Bratislave 100 tis. Sk.*

5) Ukladá všetkým označeným porušovateľom sťažovateľových základných a ľudských práv spoločne a nerozdielne (prípadne pomerom aký určí samotný Ústavný súd SR) uhradiť mu vzniklé trovy tohto súdneho konania na označený účet jeho právneho zástupcu, a to do 15-tich dní od právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

1. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta predovšetkým porušenie svojho základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom obvodného pozemkového úradu, krajského súdu a najvyššieho súdu v označených konaniach v čase, keď vec bola 22. februára 2007 právoplatne skončená.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

Ústavný súd už judikoval, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 6/03, I. ÚS 194/04).

Na základe uvedeného sa lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorou sa namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o porušení tohto základného práva dozvedieť. Začiatok zákonnej lehoty je teda v prípade tohto práva vymedzený subjektívne podľa možnosti sťažovateľa dozvedieť sa o jeho porušení. Posúdenie tejto „možnosti“ je vždy individuálne vzhľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. Ústavný súd pritom prihliada tak na účel tohto základného práva, ako aj na účel predmetnej zákonnej lehoty.

Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom obvodného pozemkového úradu, možno túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietnuť pre nedostatok právomoci, pretože sťažovateľ má možnosť v rámci správneho súdnictva v systéme všeobecných súdov domáhať sa v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy ochrany svojho základného práva v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Pretože k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru krajským súdom a najvyšším súdom mohlo dôjsť iba postupom, ktorý predchádzal dátumu právoplatného skončenia napadnutého konania krajského súdu, a pretože sťažnosť sťažovateľa podľa čl. 127 ústavy bola ústavnému súdu doručená 13. apríla 2007, stalo sa tak v čase, keď konanie bolo právoplatne skončené a k porušeniu označených práv sťažovateľa preto nemohlo dochádzať. To isté sa týka namietania porušenia týchto práv najvyšším súdom. V nadväznosti na tieto skutočnosti ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti sťažovateľa pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Takýto postup je v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

2. Sťažovateľ tiež namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy najvyšším súdom, pretože mu neskoro oznámil termín pojednávania, ktoré bolo nariadené na 19. december 2006.

Je pravdou, že predvolanie na pojednávanie na najvyššom súde, ktoré sa malo konať 19. decembra 2006, sťažovateľ prevzal 14. decembra 2006, t. j. štyri dni pred dátumom pojednávania. Na druhej strane je tiež pravdou, že bolo viac ako pravdepodobné, že zásielka podaná sťažovateľom hoci aj expresne 18. decembra 2006 (ústavný súd nespochybňuje pravdivosť tohto sťažovateľovho tvrdenia), nemohla byť najvyššiemu súdu doručená do druhého dňa - 19. decembra 2006, t. j. v deň nariadeného pojednávania.

Ústavný súd pri rozhodovaní o tejto časti sťažnosti zohľadnil tieto skutočnosti:

1. Sťažovateľ expedoval svoje ospravedlnenie na pojednávanie veci nie hneď po obdržaní zásielky 14. decembra 2006, ale až 18. decembra 2006, čím vylúčil, resp. znížil možnosť doručenia svojej zásielky najvyššiemu súdu pred dátumom (dňom) nariadeného pojednávania na minimum.

2. Sťažovateľ spája ospravedlnenie svojej absencie na pojednávaní pre nedostatok finančných prostriedkov na cestovné s požiadavkou odročenia pojednávania na iný vhodnejší termín, bez pomenovania logickej spojitosti týchto dvoch skutočností (dôvodov), pričom vôbec neargumentuje nedostatočným časom na prípravu na pojednávanie upravené v § 115 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

3. Konanie o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu sa uskutočnilo na základe odvolania podaného samotným sťažovateľom, t. j. išlo o konanie ním vyvolané, z čoho možno vyvodíť, že išlo o konanie vo veci sťažovateľovi známej, ktoré si nevyžadovalo osobitnú prípravu sťažovateľa.

4. Ak sťažovateľ spochybňuje uplatnenie princípu kontradiktórnosti konania vedeného najvyšším súdom ústavný súd uvádza, že preskúmvanie správnych rozhodnutí

všeobecným súdom sa uskutočňuje v konaní, v ktorom sa preskúmava zákonnosť rozhodnutí a súd môže vykonať dôkazy navrhnuté na preskúmanie napadnutého rozhodnutia z hľadiska posúdenia jeho zákonnosti, t. j. princíp kontradiktórnosti sa v tomto konaní neuplatňuje tak ako v prípade štandardných občianskoprávných sporov.

V danom prípade bez ohľadu na uvedené k porušeniu princípu kontradiktórnosti nemohlo dôjsť, pretože rozhodnutie, ktoré bolo predmetom posudzovania v správnom súdnictve, bolo v štádiu skúmania splnenia procesných podmienok konania, ktoré je „v rukách súdu“, a nie účastníkov konania, o čom svedčí aj samotné odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 SžoKS 13/2006 z 19. decembra 2006, v ktorom sa uvádza:

„Predpokladom na navrátenie vlastníctva k pozemkom alebo práva na priznanie náhrady, bolo preukázanie splnenia zákonných podmienok reštitučného zákona. Jednou zo základných podmienok pre navrátenie vlastníctva k pozemkom alebo práva na priznanie náhrady, bolo preukázanie vlastníctva k žiadanému pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu (§ 3 ods. 1, 2, 3 reštitučného zákona). Zo skutkových okolností v prejednávanej veci však vyplýva, že navrhovatelia 1), 2) mali k žiadanému pozemku zriadené právo osobného užívania na základe dohody o zriadení práva osobného užívania pozemku zo dňa 3. 6. 1975, registrovanej býv. Štátnym notárstvom v B. dňa 18. 6. 1975 pod č. RII 105/75 zapísané do listu vlastníctva č. 2740, ktorú uzatvorila navrhovateľka M. K. a keďže bola uzatvorená počas manželstva s navrhovateľom 1) v zmysle § 214 OZ účinného do 1. 1. 1992 vzniklo právo osobného užívania obom manželom, ktorá skutočnosť vyplýva z rozsudku Okresného súdu v Bardejove č. k. 7 C 107/1991 zo dňa 31. 10. 1996 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Co 413/1997 zo dňa 4. 3. 1998. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje, že právo osobného užívania manželov sa zmenilo na bezpodielové spoluvlastníctvo manželov na základe novely Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 509/1991 Zb. účinného od 1. 1. 1992. Z uvedených skutočností teda vyplýva, že navrhovatelia v čase odňatia žiadanej časti pozemku neboli vlastníkami pozemku a preto nesplnili jednu zo základných podmienok na navrátenie vlastníctva alebo práva na priznanie náhrady, ustanovenej v § 3 ods. 1 reštitučného zákona, pretože navrhovatelia 1), 2) a Československý štát zastúpený MsNV v B. dňa 12. 10. 1990 uzatvorili dohodu o zániku práva osobného užívania k pozemku podľa § 207 Občianskeho zákonníka k tejto časti.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k názoru, že správny orgán si pre svoje rozhodnutie zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav vecne správne a zo skutkových okolností vyvodil správny právny záver, a preto pokiaľ Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, z ktorých dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu podľa § 246c O. s. p v spojení s § 219, potvrdil.“.

Na základe týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2007